

Edukační projekt „Od pračlověka k archeologovi“

Samuel Španihel

V roce 2017 podpořilo Ministerstvo kultury České republiky v rámci programu Kulturní aktivity podprogram výchovně vzdělávacích aktivit v muzejnictví tematický okruh: 1: Edukační aktivity v rámci muzejních expozic ze sbírek evidovaných v Centrální evidenci sbírek muzejní povahy (CES) projekt Muzea regionu Valašsko, p. o. „Od pračlověka k archeologii“.

V rámci projektu byl vytvořen výukový celek zaměřený na významné archeologické období v dějinách regionu Valašsko. Ústředním tématem byly archeologické transformace a experimentální archeologie.

Projekt byl realizován v několika na sobě navazujících krocích. V rámci první fáze se nakoupily repliky jednotlivých artefaktů a ekofaktů a také suroviny nutné k provádění výrobních pracovních experimentů. Dalším krokem bylo vytvoření pracovních a metodických listů, které se odvíjely od základních pojmů a materiálů odkazovaly na výše zmíněné předměty. Poslední etapa zahrnovala nákup výukových pomůcek a materiálu na workshopy a lektorské výukové programy realizované v rámci projektu, které nepředstavovaly kopii archeologického pramene.

Hlavním produktem jsou tři samostatné celky skládající se z kopií archeologických artefaktů a ekofaktů, typologicky členěných na suroviny, polotovary, výrobky, nástroje a odpad. Ke každému celku patří ještě pískoviště, archeologické nářadí a dokumentační pomůcky.

První celek představuje vybavení ateliéru výrobce štípané industrie. V úvodní části je pomocí funkčních štípaných nástrojů představen vývoj tohoto typu nástroje od nejstaršího paleolitu po dobu bronzovou. Doplňkové předměty (Věstonická venuše, jelení parohy apod.) dokreslují dobovou realitu. Experimentální složka je zastoupena skládáním čepelí do původního jádra, řezáním a čištěním jelení kůže a samotným štípáním. Následně probíhá simulovaný výzkum v pískovišti, kde se odkrývá aranžovaný

Stanoviště se štípanou industrií. |

ateliér pravěkého štípače. Předměty z experimentální části zde tvoří jednotlivé archeologické situace a pomocí informací získaných v první části se po odkrytí naleziště vysvětlují jednotlivé archeologické transformace a způsob dokumentace lokality i nálezů. Druhý celek znázorňuje dílnu řemeslníka z pozdní doby měděné. Představuje se zde výroba měděných předmětů a jejich praktické i symbolické využití. Doplňkovými předměty jsou korálky a fragmenty jantaru. Experimentální část se zabývá výrobou drobného měděného šperku tzv. studenou cestou. Simulovaný výzkum představuje již zmíněnou dílnu měditepce. Poslední celek reprezentuje středověkou hrnčářskou dílnu. Pomocí morfologicky a typologicky rozličné keramiky a obráběcích i dekoračních nástrojů je poukázáno na variabilitu hrnčářské výroby v průběhu celého středověku. Doplňkovými předměty jsou dobové mince různé hodnoty. Experimentální část se věnuje výrobě keramiky v ruce a dekoračním postupům.

V rámci projektu proběhly dvě hromadné výukové akce, a to souběžně s Mezinárodním dnem archeologie 2017; 17.–20. 10. 2017 ve Valašském Meziříčí a 23.–14. 10. 2017 ve Vsetíně. Na základě výstupů projektu jsou ve všech objektech Muzea regionu Valašsko realizovány výukové lektorské programy. K dnešnímu dni (6. 12. 2017) proběhlo 8 opakování. V rámci projektu byl také realizován workshop (11. 12. 2017), který nabídl možnost naučit se původní techniku štípání kamenných nástrojů.

Projekt je celkově hodnocen pozitivně. Nejen ze strany muzejníků, kterým nabídl nové a širší možnosti prezentace posledních archeologických zjištění uskutečněných na Valašsku a také hmotně vybavil pracoviště archeologie moderními a atraktivními pomůckami pro další lektorské programy a chystané expozice, ale také z pohledu jeho laických návštěvníků, kteří projeví nečekaně velký zájem – návštěvnost na všech akcích dosáhla přibližně 600 osob. Účast na hromadných akcích hodnotili velmi kladně a do budoucna se dožadovali dalších opakování. Celkově se dá úspěšné provedení projektu považovat za důležitý krok v rozvoji archeologického pracoviště Muzea regionu Valašsko, p. o.

Výzkum v pískovišti u stanoviště doby měděné. |